

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	11532 - Literatura i Memòria en la Literatura Catalana de Postguerra / 1
Titulació	Màster U. de Llengua i Literatura Catalanes: C. A. C. del Pat. Immat.
Crèdits	3
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Pere Rosselló Bover pere.rossello@uib.cat	12:00	13:00	Dilluns	09/09/2019	13/07/2020	CB20

Contextualització

L'assignatura **Literatura i Memòria en la Literatura Catalana de Postguerra** se situa en el context del Màster Universitari en **Llengua i Literatura Catalanes: Coneixement i Anàlisi Crítica del Patrimoni Immateral** del Grau en Llengua i Literatura Catalanes com una matèria optativa que complementa les altres matèries de literatura catalana que s'oferten en el pla d'estudis del màster. Per tant, és recomanable especialment per a aquells alumnes que segueixen l'itinerari 2 del màster: De la Literatura com a Patrimoni als Estudis Literaris.

És un complement de qualsevol assignatura de Literatura Catalana del segle XX. També és especialment recomanable per a aquells alumnes que no provenen del Grau en Llengua i Literatura Catalanes o de l'extingida llicenciatura en Filologia Catalana de la UIB.

Requisits

Essencials

Caltenir uns coneixements bàsics de literatura catalana del segle XX, especialment de la produïda des de la guerra civil fins als anys 80 del segle.

Cal saber-se expressar correctament en català, tant per escrit com oralment.

Competències

Guia docent

Específiques

- * E2. Aprofundir en la diversitat i en la complexitat del patrimoni català lingüístic i literari des d'una perspectiva científica.
- * E6. Reconèixer distints models d'explicació historicocrítica dels textos des de disciplines auxiliars procedents d'altres ciències, principalment humanístiques.

Genèriques

- * G2. Desenvolupar treballs d'iniciació a la investigació en el camp de la filologia catalana.
- * G4. Cercar, sistematitzar i usar adequadament en un nivell avançat la bibliografia, així com saber valorar críticament els coneixements que s'exposen en les fonts bibliogràfiques i en altres fonts d'informació (tant digitals com analògiques) sobre la llengua i la literatura catalanes considerades com a patrimoni immaterial.
- * G6. Analitzar la realitat cultural i lingüística i aplicar els coneixements teòrics sobre l'estudi del patrimoni immaterial referit a la llengua, a la literatura i a la cultura popular catalanes.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura estudia la funció de la literatura, i especialment de la narrativa, de salvar de l'oblit la memòria històrica dels fets viscuts en un moment determinat. Per aquest motiu, se centrarà en el període immediatament posterior a la guerra civil (1936-1939) i, sobretot, en l'exili català i el seu reflex en la literatura posterior.

Continguts temàtics

1. LA LITERATURA MEMORIALÍSTICA I LES LITERATURES DEL JO.

Literatura i memòria: la vivència de la guerra, l'exili i la postguerra en la literatura del jo.

- El "pacte autobiogràfic" segons Philippe Lejeune.
- Gèneres i formes de la literatura autobiogràfica.
- Literatura memorialística, compromís i patrimoni immaterial.
- Lectura i anàlisi d'una antologia de textos representatius de la literatura del jo catalana. Textos: *Els grans cementiris sota la lluna* (Georges Bernanos), *Falses memòries de Salvador Orlan* (Llorenç Villalonga), *Obres completes I. Escrits autobiogràfics* (Francesc de B. Moll), *Cartes a l'Anna Murià (1939-1956)* (Mercè Rodoreda), *Cartes a Mercè Rodoreda*: (Armand Obiols), "Mallorca, nova fidelitat" (Francesc de Sales Aguiló). *Memòries de guerra i d'exili. Quan érem capitans. Quan érem refugiats* (Teresa Pàmies), *Viure i veure* (Avel·lí Artis-Gener), "Una carta de l'exili de Francesc Trabal" (Joan Triadú), *Memòria d'un exili. Xile* (Xavier Benguerel), *Corrandes de l'exili* (Pere Quart), *Marines, soledats. Cartes a Conxita Riera* (Joan Oliver), *Josep Carner* (Pere Calders), *Estimat amic. Cartes. Textos* (Pere Calders-Joan Triadú).

2. LA NOVEL·LA COM A DOCUMENT HISTÒRIC: LA NOVEL·LA CATALANA DE L'EXILI I SOBRE L'EXILI

- El fet històric: l'exili català
- La novel·lista catalana de l'exili: novel·les sobre l'exili.
- Les novel·les sobre camps de concentració i sobre els camps d'extermini.

Guia docent

- Estudi de quatre novel·les catalanes de l'exili americà:

- * *Crist de 200.000 braços*, d'Agustí Bartra.
- * *Els vençuts*, de Xavier Benguerel.
- * *Tots tres surten per l'Ozama*, de Vicenç Riera Llorca.
- * *K. L. Reich*, de Joaquim Amat-Piniella.

Metodologia docent

La metodologia de l'assignatura parteix de la idea que l'adquisició del coneixement de la literatura es fonamenta necessàriament en la lectura dels textos. Per aquest motiu, tota la matèria està enfocada a partir de la idea que l'activitat principal és la lectura de les obres que han de comentar-se a classe i sobre les quals els alumnes han d'expressar i vehicular significats a partir de la seva naturalesa de documents impregnats d'historicitat. Les obres literàries són també miralls que reflecteixen l'experiència humana, marcada sempre per la circumstància històrica.

Es començarà amb una introducció teòrica sobre la relació entre la literatura autobiogràfica, la novel·la, la poesia i el teatre i la memòria històrica.

L'estudi de les obres serà situat en el context històric corresponent per tal de conèixer-ne les causes i les circumstàncies i, també, per veure'n el reflex en la creació literària, la qual sovint ha estat una manera de salvar-ne la memòria.

Les explicacions s'acompanyaran amb documents gràfics, material audiovisual, articles complementaris, etc. Aquests i altres materials s'inclouran a Aula Digital per tal que els alumnes els puguin treballar de manera no presencial.

Activitats de treball presencial (0,72 crèdits, 18 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	EXPOSICIONS TEÒRIQUES ORALS	Grup gran (G)	Explicacions i contextualització dels temes del programa	10
Classes pràctiques	COMENTARIS DE FRAGMENTS	Grup gran (G)	Lectura de fragments il·lustratius de l'explicat a les classes teòriques. Antologia de textos sobre la guerra civil i sobre l'exili, escrits per alguns dels escriptors que varen viure aquests fets, com Georges Bernanos, Francesc de B. Moll, Teresa Pàmies, Avel·lí Artís Gener, Anna Murià, Joan Oliver, etc. (Es passarà fotocopiada als alumnes).	8

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (2,28 crèdits, 57 hores)

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	LECTURES OBLIGATÒRIES	S'han de llegir les següents novel·les sobre les quals es realitzaran uns treballs, els temes dels quals s'indicaran per Aula Digital: Xavier Benguerel: <i>Els vençuts</i> . Agustí Bartra: <i>Crist de 200.000 braços</i> . Vicenç Riera Llorça: <i>Tots tres surten per l'Ozama</i> . Joaquim Amat-Piniella: <i>K.L. Reich</i> .	57

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

LECTURES OBLIGATÒRIES

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	S'han de llegir les següents novel·les sobre les quals es realitzaran uns treballs, els temes dels quals s'indicaran per Aula Digital: Xavier Benguerel: <i>Els vençuts</i> . Agustí Bartra: <i>Crist de 200.000 braços</i> . Vicenç Riera Llorça: <i>Tots tres surten per l'Ozama</i> . Joaquim Amat-Piniella: <i>K.L. Reich</i> .
Criteris d'avaluació	Assoliment de les competències de l'estudiant. Assoliment dels continguts i capacitat d'interpretació dels textos. Domini de la llengua catalana escrita.

Percentatge de la qualificació final: 100% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Philippe LEJEUNE: *El pacto autobiográfico y otros estudios* (Madrid: Megazul-Endymion, 1994).
Enric BALAGUER I ALTRES: *Literatura autobiogràfica. Història, memòria i construcció del subjecte* (Alacant-València: Denes, 2001).

Guia docent

Joaquim ESPINÓS, Dari FORCADELL, Isabel MARCILLAS i Maria Jesús FRANCÉS (eds.): *Autobiografies, memòries, autoficcions* (Catarroja-Barcelona, Afers, 2011).

Albert MANENT: *Literatura catalana de l'exili* (Barcelona, Curial, 1976).

Albert MANENT: «La cultura catalana l'exili» *Història de la cultura catalana*, volum 10 (Barcelona, Edicions 62, 1998).

La guerra civil a Catalunya. Derrota, ocupació militar i exili (Barcelona: Edicions 62, 2004).

Rosa PLANAS: *Literatura i Holocaust. Aproximació a una literatura de crisi* (Palma, Lleonard Muntaner, 2006).

Montserrat ROIG: *Els catalans als camps nazis* (Barcelona: Edicions 62, 2017).

Vicent SIMBOR ROIG: «Les novel·les dels camps de concentració» *Caplletra*, 36 (2004), 217-246.

Narrativa catalana de l'exili. A cura de J. GUILLAMON (Barcelona: Galàxia Gutenberg/Cercle de Lectors, 2005).

Carles CORTÉS: «Ficción i realidad: el testimonio en los campos de internamiento franceses, *Els vençuts* (1969) de Xavier Benguerel» Institut Ramon Llull (en xarxa).

Carles CORTÉS: *La huella del exilio en la narrativa de Xavier Benguerel (Francia 1939, Chile 1940-1952)* (Alacant: Universitat d'Alacant, 2019).

«Actes del simposi Agustí Bartra», *Faig*, 30 (octubre 1988).

MIQUEL DOLÇ: «El Crist i l'Ulisses d'Agustí Bartra» *Estudis de crítica literària. De Ramon Llull a Bartomeu Rosselló-Pòrcel* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat i UIB, 1994), p. 178-207.

Joaquim ESPINÓS FELIPE: *La imaginació compromesa. L'obra d'Agustí Bartra* (Alacant: Universitat d'Alacant, 1999).

«Comiat a Vicenç Riera Llorca. Han caigut totes les llimones» *Serra d'Or*, 539-540 (Juliol-Agost 1991), p. 379-380.

Sergi BESER: «Vicenç Riera Llorca: *Tots tres surten per l'Ozama*» *Serra d'Or* (1968), p. 134.

Narcís RAMIÓ I DIUMENGE: «Vicenç Riera Llorca, del periodisme a la novel·la realista de fons històric» *Serra d'Or* (1979), p. 685.

David SERRANO I BLANQUER: «La literatura concentracionària: Joaquim Amat-Piniella» *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics* (2003), 131-155.

Bibliografia complementària

S'ampliarà en cada tema a classe i/o a Aula Digital.

Altres recursos

Material audiovisual i documentació en xarxa.

